

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy órára 1 frt — kr.

Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő. Ide intézendők a reklamáziók is.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben — vidékről pedig a postahivatalok útján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
 A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.
 Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr. Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál, a szerkesztőségben, valamint Zichermann H. közve-títő irodájában is.

Név nélkül, vagy bérmentetlenül beküldött levelek nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak

A halálra ítélt vármegyék.

Debreczen, márcz 10.

A római gladiátorok, mielőtt végtudára mérték volna össze kardjukat, így üdvözölték a bajvívást szemlélő császárt: »Ave Caesar! Morituri te salutant!« (Légy üdvöz Caesar! A halálra készülők köszöntenek téged!) Az összes, halálra ítélt vármegyék hasonló üdvözlöt zenghetnek egy khórusban a miniszterelnök-beliügyminiszter felé: »Ave Szapáry! Morituri te salutant!«

A halálos ítélet alá van írva Szombaton — egy hosszú törvényjavaslat alakjában — be is mutatta azt a Szapáry Gyula miniszterelnök a képviselőházban. Sajnos, akadtak olyan képviselők is, kik e szomorú pillanatban eljenezni mertek, de hát tudjuk, hogy minden kivégzésnél akadnak ujjongók, kik vad gyönyörrel szemlélik a halálra szánt áldozat végvonaglását.

Az a hosszú törvényjavaslat, melyet a Szapáry Gyula miniszterelnök, mint belügyminiszter benyújtott, nem egyéb, mint a vármegyei intézmény megsemmisítése, a vármegyei önkormányzat eltörlése, nem egyéb, mint a legmerevebb központosítás, osztrák syszthéma szerinti centralizáció a Bach-korszak idejéből, egyszóval »központi közigazgatás«.

Az egész törvényjavaslatnak, mely-nél ocsmányabb torz-szülött még alig feküdt valaha a képviselőház asztalán, nincs egyéb célja, mint elharácsolni az adófizető közönségtől a tisztviselők választási jogát s a kormány kezébe összpontosítani minden hatalmat. E durva, urolomvágy, mely képes eltiporni az önkormányzat legcsekélyebb jelét is, vörös fonálként húzódik végig az egész javaslaton s teremteni akar olyan tisztikart, mely fölfelé vak engedelmisséggel tartozik, hogy lefelé annál nagyobb pressiót lehessen gyakorolni vele.

A vármegyei intézmény eltorzító eddig is a főispánok voltak s azt hittük, hogy a közigazgatási reform mással, mint a főispáni intézmény eltörlésével, nem kezdhető. Csalódtunk, a főispánok hatalmi köre az új törvényjavaslatban az abszurdumig kibővített, egész sereg tisztviselő az ő kegyüktől fog függeni s való-sággal élet-halál urai lesznek. Kicsi hijsa, hogy pallos-jogot is nem ruháztak rájuk, csodáljuk is, hogy elfelejtették ezt, ha már minden lében kanállá tették őket.

A mi rossz volt a régi vármegyei intézményben (virilizmus, közigazgatási bizottság stb.), az mind benne maradt az új javaslatban is; de a mi jó volt benne, a mi az önkormányzat garanciáit képezte, azt mind el akarja törölni az új

javaslat, melyben semmi reformatori szellem nincs, sőt éppen a legsötétebb abszolutizmus vészes árnyai lengik körül.

Az indok, mely a kormányt e törvényjavaslat benyújtására vezette, nem a közigazgatás javítása volt, hanem annak a tapasztalata, hogy a vármegyei tisztviselők nem mindenütt bizonyultak be jó kormánypárti korteseknek. Teljes füg-gésbe kellett hozni őket a kormánnyal, hogy engedelmeskedő géppé törpüljenek, kik vakon zuzzák össze az ellenzéki törekvéseket. S bizonyos, hogy azon tisztviselőkből, kik a jövő képviselő-választásokon maguknak kortes érdemeket nem szereznek, nem lesznek kinevezett tisztviselők!

Az új törvényjavaslat tehát nem egyéb, mint kortes-fogás, mint előkészülés az új képviselő-választásokra. Ezentul hivatalos kötelessége lesz a vármegyei tisztviselőknak a korteskedés. Ha valamelyik e téren nem fejt ki elég buzgó-ságot, illő megtorlásban szenved; ha nem is csapják el mindjárt, de áthelyezik olyan vidékre, hová semmi vágya, semmi kedve nincs menni. Elég hatalom lesz a kormány kezében arra, hogy a tisztviselőket féken tartsa.

A kormány javaslata még az állami közigazgatás hiveit sem elégítette ki. Hogy elégítené hát ki azokat, kik a nem-

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Elektra.

(Sophokles tragoediája.)

Írta: Sinka Sándor.

Azon örömhír alkalmából, hogy Jászai Mari híres művésznőnk legújabb s egyik leg-kiválóbb művészi alakítását: Elektráját legkö-zelebb színpadunkon is be fogja mutatni, egy-résről előleges tájékoztatás végett, másrésről, hogy a művésznőnek e darabban a fővárosi kritika által egyhangulag magasztalt játékát jobban megérthessük, kellően méltányolhassuk s teljes mértékben élvezhessük: nem lesz érdek-telen a több mint kétezer éves műremeket lapunk olvasóival részletesebben megismertetni.

Egy régi epigramma szerint egy Bacchos szobor árnyékozta be s oltalmazza az Elektra híres költőjének Sophoclesnek sírját. A szobor kezében egy kitünő szépségű női álarcot tart. »Kinek az álarca ez?« kérdi egy arra menő. »Az Antigone-é, vagy ha úgy tetszik, az Elek-tráé. Választhatok, mert mindkettő remekmű.« szolt a felelet. Az epigrammának igaza van. — Elektra méltó párja Antigonének. Mindkettőben sziúziés ártatlan kebel lángoló érzelmének

hatalma ül diadalt az erkölcsi törvények megsértőin: az Antigone cselekvényének egész le-folyása a tántoríthatlan szeretet, az Elektráé a kérlelhetlen gyűlölet hatalmát tükrözi vissza.

Mindkét költemény ártatlan női lélek hősiességének diadala s mindkettő a mindent kiegyenlítő isteni igazságszolgáltatás-sal nyer befejezést. — De térjünk Elektra ismer-tetésére.

E dráma tárgya a trójai mondakörből való. Az Atridák külfényben és hatalomban tűn-döklő, de véres áldozatok miatt szerencsétlen háza történetének azt e részletét tartalmazza, melyben Orestes, Agamemnon király fia, atyja gyilkosain, anyján Klytemnestrán s szeretőjén Aegisthoson véres bosszút áll. — Az istenek az égből s a holtak árnyai az alvilágban követelik, hogy az ocsmány s gonosz gyilkosság megbosszultassék. Apolló jósdája Orestest szó-lítja bosszúra. De finom vonása a tragiédiának, hogy nem Orestes, hanem Elektra lép előtérbe, az ő hős lelkű nővére, ki nincs ugyan felsőbb hatalomtól bosszúra kijelölve, de szerencsétlen atyjának örökké lelke előtt lebegő képe, anyja kevélysége s bünei, a bitórló Aegisthos vak-merő viselkedése, a gyilkosok házában szen-

vedett üldöztetései s bánatalmai, e mind meg-annyi napról-napra megújuló kihívások eszkö-zik, hogy az érdek az ő hatalmas jelleme, érzel-meit s azon rendíthetelen hite körül összpontosul, hogy az istenek Orestest elküldik a bűnösök megbosszulására. — Reménye teljesül, Orestes megérkezik.

Itt kezdődik a tragoedia cselekvénye. A szin a mykenei királyi palotát mutatja, ugy-szólván majdnem az egész cselekvény ennek híres »Oroszlán kapuja« előtt foly le, mely bámulatos cyclopsi építmény, mióta Schlieman ásatai napfényre hozták, még ma is minden utazóra mély benyomást tesz. De ezuttal a szin-padi háttér többet is mutat. Látható a »fulánk-szurta« Jo ligete, az Apolló vásártere, balról Hera híres temploma, az 50 stadiumra fekvő Argos tornyai. — Kora reggel van,

... a kelő nap tündöklő sugára már Felkölti a madarak reggeli dalát,
 S szétfoszlott a sötét éj csillagfátyola.

Orestes lép föl barátjától Pyladestól, kivel a világszerte híres barátság fűzé össze, s egy öreg hű szolgától kísérve, ki atyja megöletésekor megmentője, száműzetésében nevelője volt s most ősi örökébe visszavezeti. — Pylades az egész darabban néma személy marad. A

zet jövőjét az önkormányzat fentartásában s fejlesztésében látják? Egyedül a főispán urakat elégti ki az új javaslat, mert számukra az eddigénél még nagyobb hatalmat biztosít.

Ne csodálkozzék tehát a kormány azon, ha javaslata a legnagyobb vihart gerjeszti föl s olyan parlamenti harcot idéz elő, minőt még alig látott a magyar képviselőház. E harcban is az ellenzék oldalán oldalán lesz a nemzet, a ki pedig merev ellentétbe helyezi magát a nemzet akaratával, annak bukni kell, mint a hogy a Tisza példája bizonyítja.

Szapáry pedig sokkal gyöngébb legyen a gáton, mint Tisza volt, — azért bizton hisszük, hogy az önkormányzat romjai alá temeti a saját hatalmát is!

Országgyűlés. A főrendiház népes ülést tartott tegnap. Az ülés első tárgya a kisdédovási törvényjavaslat, a melynek általános vitájában az első szónok Schlauch Lőrinc nagyváradi püspök volt, a ki kiemelte a törvényjavaslat intézkedéseit, de figyelmébe ajánlotta a kormánynak az egyházi szempontoknak s a vallásnevelési nevelés érdekeinek kellő figyelembe vételét.

Teutsch szász lutheranus püspök szólalt föl ezután, s Zay szellemében fogalmazott beszédet olvasott föl a törvényjavaslat ellen, mely szerinte sérti a család jogát, s a nemzetségek érzékenységét, mert a szász gyerekeknek zsenge korukban a német irodalmi nyelvet kell elsajátítaniuk, s az államnyelvre nem marad idejük. Vánesa gyulafehérvári érsek szintén olvasta beszédét; álláspontja majdnem mindenben megegyezett a szász püspökével s azt követelte, hogy a kisdédovás ne legyen kötelező, hanem csak fakultatív. Ezután Román Miron támadta a törvényjavaslatot s egyszersmind a magyarságot is igen élesen. Panaszkodott a románok sérelmeiről s a javaslatot elvetette, mert ez csak a magyarosítás kényszerét iktatja a törvénybe. Metianu és Mihályi püspökök hasonló magyarellenes szövegekben szólaltak föl. Majd Zichy Nándor gróf követelte, hogy a felekezeti szempont mindenütt érvényesítessék a törvényjavaslatban s csak ott mellőztessék, a hol az feltétlenül szükséges.

Csáky Albin gróf miniszter szólalt fel ezután s a törvényjavaslat czélzatait ismertette. Kifejtette, hogy a hazai nem magyar ajku lakosságára nem hátrányt, hanem előnyt tartalmaz, a törvényjavaslat, mely a magyar nyelv elsa-

játására nagyobb alkalmat szolgáltat. Valaszolt a miniszter a nemzetiségi állítólagos sérelmekre is s felhívta a román püspöket, hogy világosítsák föl a népet arról, hogy a törvényjavaslat nem sérti jogait s akkor a nép meg fog abban nyugodni. A felekezeti szellem tekintetében pedig kifejtette Csáky, hogy 3—5 éves gyermekeket felekezeti szellemben nem is lehet s nem is szabad nevelni. A főrendiház többsége általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot, ellene csak heten szavaztak. Ezután a felekezeti szellemű módosítások egész sorozatát nyújtották be a részletes tárgyalás során Zichy Nándor gróf, Schlauch, Császká, Schuszer, báró Hornig és Steiner püspökök. A ház többsége azonban Csáky Albin gróf felszólalásai után a felekezeti szellemű módosítások egyikét sem fogadta el. A tárgyalás d. u. 4 óra felé ért véget.

Az angol parlament költségei.

Az angol parlament tagjai tudvalevőleg nem kapnak napidijakat, de azért ugy a lordok, mint a képviselők háza meglehetősen sokba kerül az államkincstárnak. Most tárgyalják Angliában a budgetet s ennek az a fejezete, mely a parlament költségeit foglalja magában, a következő érdekes adatokkal szolgál e tekintetben: A lordok házában évi költségei 71,000 frt sterlingre, tehát 710,000 frtra rúgnak. Ebből esik azokra a lordokra, a kik a felebbviteli biraskodást az urakházában gyakorolják, 270,000 frt. A lordkancellár, ki a lordok házában elnöke, ebben a minőségében 4000 fontot, vagyis 40,000 frtot, mint a felebbviteli törvényszék elnöke 6000 fontot, tehát összesen 100,000 frt évi fizetést huz. Ez mindenesetre igen csinos kis fizetés. Az a parlamenti tisztviselő, kinek semmi egyéb teendője nincs, mint hogy egy ülésszakban kétszer-háromszor áthalad a lordok ülésterméről a képviselők üléstermével összekötő folyosón s botjával az utóbbi ülésterem ajtaján kopogtat, hogy a képviselőket áthívja a lordokhoz királyi üzenetek megfogadása czéljából, huszezer forint évi fizetést huz; ennek segédje pedig tizezer forint fizetést élvez. A képviselőház évi költségvetése másfélmillió forint kiadást tüntet fel. A képviselőház elnöke 50,000 frt. helyettese 40,000 frt évi fizetést élvez. Az elnöki iroda 120,000 frtba kerül. Az az elnök, ki a ház bizottsági tárgyalásait vezeti, 20,000 frtot kap s ugyanennyi fizetést van az iroda-igazgatónak, ki irodája költségeire 240,000 frtot vesz át évenként. Az elnöknek és a főbb hivatalnokoknak ezenkívül nagyszerű ingyen szállásuk van a palotában. Az idén is több felszólalás történt a képviselőházban egy sereg oly parlamenti hivatalnak eltörlése czéljából, mely semmi dologgal nem jár, de óriási fizetéssel van dotálva, de a költségvetés azért változatlanul megszavaztatott.

BELFÖLD.

Utlevelkényszer megszüntetése. Az utlevelkényszer megszüntetése végett Ausztria-Magyarország és Szerbia közt folyt tárgyalások kedvező eredménnyel végződtek. Márczius 13-ától kezdve a magyar-szerb határon nem vizsgálják az utleveleket. A boszniai határon továbbra is a mostani állapot marad érvényben.

Az oláhok a kisdédovás ellen. A Bihar-, szatmár- és szabolcsmezei oláhok a hó 13-án Margittán, az aradmezeiek pedig a hó 12-én Aradon (a Fehér-kereszt-fogadóban) gyűlést fognak tartani a kisdédovásról szóló törvény ellen.

Fölmentett főispán. B. Bánffy Zoltán, Maros-Tordamegye főispánja, a Tisza-körzék sokat emlegetett főispánjainak egyik állásától fölmentetett s helyébe — ideiglenes minőségben — b. Kemény Kálmán, Alsó-Fehérmege főispánja nevezetett ki.

Baross s a keleti nyelvek. Baross kereskedelmi miniszter sulyt helyezvén arra, hogy a keleti nyelvek, köztük az új görög is, hazánkban rendszeresen taníttassanak, azon kéressel fordult a közoktatási miniszterhez, hogy ezen nyelvek részére esetleg a budapesti kereskedelmi akadémián tanfolyamot létesítsen. A közoktatási miniszter a kereskedelmi miniszterhez intézett átiratában késznek nyilatkozott, ily tanfolyam felállítására s kijelentette, hogy ez ügyben legközelebb értekezletet hív egybe.

Egy magyar találmány sikere. Zubovics Fedor, honvéd huszár-kapitány, zeniális találmányáért, a szárazföldi torpedóért, egy millió frankot ígért egy amerikai-angol társaság az esetben, ha a feltaláló a szabadságom kizárólagos jogát a társaságnak engedni át. Zubovics kapitány az ajánlatot nem fogadta el.

KÜLFÖLD.

A köztársasági eszme már nem csak Spanyolországban és Portugáliában, hanem Németalföldön is hódít. Az amsterdami rendőrség temérdek forradalmi röpiratot közzé tett el, mert ezekben a népet arra igazgatták, hogy május 1-én proklamálják a németalföldi köztársaságot.

A román képviselőházat, mely az új kormánynak bizalmatlanságot szavazott, felszították. A választásokat valószínűleg egy hónap múlva ejtik meg.

Elfogott szerb forradalmár. Szanojevics Dragisát, a szerb forradalmi párt egyik tagját, a szerb kormány elfogatta. Honárulás, felség sértés, alkotmánysegzés s a kormány, a regensség és a szkupstina megsértéseért állítják törvényszék elé.

beszédet a szolga kezdi, tette szólítva Orestest. Orestes feleletében kész a bosszúra, de azt állítja, hogy a jóslat szerint titkosan, esel által kell azt végrehajtania. Phokisi idegeneknek adják hát ki magokat s először az öreg szolga lépjen a palotába s jelentse, hogy a család egy régi barátja, küldi őt, hirt hozni Orestesről, kit megöle zordon végzete. — Ők addig, parancs szerint, Agamemnon sirján áldoznak s majd a hamuvederrel kezükben térnek vissza, hogy áltató beszéddel megerősítsék ezt a kedves hirt. Erre elvonulnak, mi közben női jajgatás hallik a palotából s kilép Elektra, Orestes nővére. Öltözte czábar, haja zilált, kiséréte mykénei nőkből áll, kik a kart képezik. Elektra busan zokog mint a fiát vesztett esalogany, elbeszéli családja gyászos romlását, majd könyekbe fojtja keserves panasztát, ismét dühbe tör ki. Kéri az alvilág minden istenét, hogy bosszulják meg az ártatlan vére kihullását. Egyedüli vigasz, ha a megtorlás napjára gondol. De ez messze van még, Orestes késik s Elektra kétségbeesésében már-már kikel az istenek igazsága ellen, mely a gyilkost bosszulatlan virulni engedí:

Hiszen ha a halott megsemmisülve lenn
Fekszik a föld alatt

És a büntetés
Nem sujtotta le gyilkosait:
Nincs akkor szegény,
Se jámborság az emberek között.
A kar hiában igyekszik biztatni és vigasztalni őt:

... Bizzál gyermek!
Fenn a magas égben él
Még Jupiter, ki mindent lát s igazgat,
Tedd a bosszu gondját az ő kezébe,
Jótékony Isten az idő,
Nem lesz örökké távol
Töled Agamemnon hős gyermeke.

Bizzál, ó jó s nem hagyja el szeretteit.
Erre kilép Chrysothemis, Elektra nővére, siri áldozatot tartva kezében, melyet anyja küld Agamemnon sirjára, hogy egy nyugtalan álma miatt a megölt király szellemét kiengesztelje. — Elektra zordonan utasítja vissza nővére esdő szavait, melylyel őt engedékenységre bírni törekszik, sőt nem titkolja megvetését a méltatlan nővérről szemben, ki a vitorlát most a vérszben gyávan bevonja s nem látszik azt akarni, a mit el nem bír, s atyja gyilkosaival egy asztalhoz ül. Chrysothemis nem is igazolja magát, hanem elmondja küldetése okát. Anyja álmában férjét Agamemnon látta, fény-

sen, joggal kezében, mely most Aegisthosé, a tüzhely mellett állítá fel azt s belőle galy fakadt s annak gazdag lombjai egész Mykené országot beárnyalák. Félelmében tehát áldozatot küld volt férje sirjára.

Elektra haragra lobbán a küldetés hallatára, hiszen egy gyilkos nő nem hozhat áldozatot a megölt sirjára, a bűnös nem sértheti meg ajándékával az ártatlan holtat:

Dobd a vízbe, vagy ásd mélyen a föld alá,
Honnan ne érvék el atyánk sirját soha:
Maradjanak elrejtve drága kincsül ott,
E nő számára, majd ha meghal egykorom.

Áldozzanak inkább saját hajfürtjeikből atyjoknak sirján, s kérjék árnyait, hogy mielőbb térjen vissza Orestes, a bosszuló. Chrysothemis a kar kérésére beleegyezést ígér, csak titoktartást kér.

Ismét a kar lép föl s egy megható dalban kifejezi reményét, hogy a bosszu közelg.

Néma esend áll be s a kar tisztelteljesen félrevonul, hogy utat nyisson egy hatalmas jelenet számára, melyben az anya és leány állanak szemben egymással. Klytemnestra döllyfel s daczczal telve lép föl. Keményen feddi Elektrát, hogy óvéit a világ előtt ismet-

Az antiszemitaizmus Ausztriában folyton terjed. A most folyó képviseléválasztásokon az antiszemita számos kerületet nyertek, így Bécsnek jelenleg hét liberális és hét antiszemita képviselője van, — sőt ha a hitizmi antiszemita képviselőt, Golzofent is hozzá számítottuk, akkor Bécs képviselőinek többsége ma az antiszemita táborában van. E zene eredmény annyira lehangolta a bécsi zsidó kereskedőket és gyárosokat, hogy bécsi üzleteiket le akarják bonyolítani, azután Magyarországon, illetőleg Budapesten szándékoznak letelepedni. Kolomeában (Galicia) a képviselő-választás után borzasztó jelenetek játszódtak le. A tömeg összerombolta a zsidó temetőt s bevették a zsidók házáinak ablakait. Az utcákon a tömeg bántalmazta a zsidókat. Egy zsidó választót leszártak.

Bismarck képviselőjelöltsége. Bismarck herceg egy hannoverai választókerület fölajánlott képviselőjelöltséget elfogadta. Minthogy a volt vaskancellár csakis a kormány jóvoltából nyerhet ott mandátumot, valoszinűnek tartják, hogy megelőzőleg megállapodás jött létre közte és a kormány közt. Erre vezetik vissza Caprivi kancellárnak a szabadelvűek ellen mondott beszédét is.

Szabadság-szobor Kolozsvárott.

I.

Kolozsvári márczius 15. ünnepélyt rendező állandó bizottság.

(Márczius 15-ik ünnepélyeket rendező bizottságok szervezése és a 1848. márcz. 15-iki eszméket megörökítő szobor javára alap gyűjtés tárgyában hatóságok, testületek vagy egyes férfiakhoz.)

Bizottságunk 1873-ban legelőször alakult hazánkban abból a célból, hogy az 1848. márczius 15-ének évfordulóját évről évre megünnepelje és e nagy nap diadalainak emlékét, a nagyjaink iránti kegyeletet élénk emlékeztetben tartsa s fiuk és unokák szíveiben ápolja. Ezzel a céllal az alakuláskor azt is tervbe vette a bizottság, hogy a márczius idusán rendezett ünnepélyek jövedelmét össze gyűjti és kamatoztatni fogja arra, hogy abból Kolozsváron egy *nap eszméit megörökítő szobor létesíttessék.*

E napon proklamáltattott ugyanis Erdély egyesítése az anya-országgal; s e hazánk történetében új és szebb korszakot alkotó ténynek egy monumentális emlék-szoborban való megörökítését önkénytelenül diktálta és diktálja a hazafias érület.

Bizottságunk ebben a tárgyban maig soha sem küldött sehova példáját követésre buzdító felhívást.

Maga az a tény, hogy ünnepélyeket ren-

dezett, évről-évre több követőre talált számos városban, számos községben, benn a hazában és kívül a hazán, a hol csak magyar lakik. S mindenütt kezdtek kegyelettel megünnepelni márczius 15-ét. Ez ünnepélyek rendezésére több helyütt alakultak márcz. 15. állandó bizottságok is, melyek egy része bár csak a lapokban értesült bizottságunk terveiről, az ünnepélyek jövedelmét a tervezett szobor alapra koronként hozzánk még is beküldötte.

A szobor alapra immár tekintélyes összeggel rendelkezünk és ez a tény önkénytelenül utal arra, hogy most már szélesebb körű felhívást intézzünk az eszme kivételénél való együttes munkára.

Tesszük ezt azzal a szives és hazafias kérelemmel, hogy a mennyiben a saját körében a fentebb jelzett czélokra márczius 15-iki bizottság még nem alakult volna, kegyeskedjék oda hatni, hogy ilyen alakíttassék.

Az alakult vagy alakítandó bizottság által rendezett ünnepélyek lefolyásáról szóló jegyzőkönyvet és befolyt összeget kérjük *Deáky Albert* bizottsági elnök Kolozsvárt, czime alatt hozzánk beküldeni. Bizottságunk a jegyzőkönyveket megőrzi, a befolyt pénzt kamatoztatja s mind az ünnepélyekről, mind pedig a befolyt pénzekről időről-időre a bizottságok részére kiadandó közleményben beszámol.

A bizottságok megalakítására nézve megemlítjük még, hogy ennek szervezete bizottságunk egyszerű szervezetének mintájára volna a legcélszerűbb.

Ami bizottságunk ugyanis áll állandó elnökből és 48 tagból, kik közül választatik a jegyző és pénztárnok.

A tagok közül azok, a kik egy év alatt az ügy iránt érdeklődést nem mutatnak, kihagyatnak és helyük újabb, érdeklődőkkel töltenek be. Működik márcz. 15-én és egyéb hazafias jellegű ünnepélyek rendezése körül az év egyéb szakában is.

II.

Felhívás a nemzethez.

Kolozsvári márczius 15. ünnepélyt rendező állandó bizottság.

(Az 1848. márczius 15-ike és a szabadságharc napjaiból fenmaradt ereklyék összegyűjtése ügyében.)

Az 1848. márczius 15-éről s e napot követő szabadságharc nagy napjaiból és kiválóbb alakjaitól fenmaradt emlék-tárgyak össze gyűjtését és örök időkre megőrzéséről való gondoskodást tűzte ki bizottságunk egyik feladatául abból a célból, hogy e tárgyak közkinces gyánánt való megőrzése és szemléltetése által élessze a nagy napok és jeles férfiak iránti kegyeletet, másrészt pedig az összegyűjtéssel elejét vegye becsebb ereklyék elkallódásának.

Bizottságunk tehát felkéri mindazokat, kik ily tárgyaknak birtokában vannak, hogy sziveskedjenek azokat megőrzés végett, *Deáky Albert* bizottsági elnök Kolozsvárt, czime alatt hozzánk beküldeni, tárgyak vételét kiadványainkban nyugtázni fogjuk s a tárgyakkal az adományozó nevét is nyilván tartjuk.

Ily emlék-tárgyak lehetnek: iratok, könyvek, hírlapok, érmek, szalagok, kokárdák, arczképek, csatahelyek rajzai, leírásai, vértanúink fegyverei, kézi eszközei, sirjaiknak, emléköveiknek rajzai, vagy miniatúr másolatai, készítményei stb.

Hazafiai üdvözlettel.

Kolozsvár, 1891. febr. 28.

Hory Bála,
pénztárnok.

Deáky Albert,
elnök.

Apáthy Árpád,
jegyző.

Ujdonságok.

„Elektra.” Sinka Sándor főiskolai tanár ur, az ó-kori klasszikus irodalom alapos ismerője, lapunk mai tárcájában ismerteti *„Elektra-t,”* Sophocles tragoediáját. Most, midőn a debreczeni közönség nagy érdeklődéssel várja *Jászay Marinkát,* a nemzeti színház kitűnő tragikájának vendég szerepléseit, ki tudvalevőleg mindkét este az Elektra czimszerepében lép föl, alkalomszerűnek találjuk e nagyérdékű tanulmányt közölni s hisszük, hogy olvasóinknak, előleges tájékoztatást nyújtva az *„Elektra-ról”* — szolgálatot teszünk vele. Csarnok-rovatunkban befejezzük Dóczy Imre főiskolai tanár ur felolvasásának lapunk számára átengedett részét s holnap már lesz terünk *„Szegény Dolores”* cz. beszélyünk folytatására.

Az ügyvédi kamarából. A debreczeni ügyvédi kamara részéről közhírré tettik, hogy Dr. Kun Mihály, Dr. Székely Miklós és Dr. Harsttein Lajos ügyvédek Debreczen Székhellyel a kamara lajstromába folytatlag fölvetettek.

A tél végre valahára haldoklik. Városunkban a mult csütörtökön vette kezdetét az olvadás s azóta szünet nélkül tart. Éjjelenként még fagy s e körülmény a rohamos olvadást megátalja. Nappal szép tavaszi verőfény ragyog a táj felett s a várva-várt kikelet rövid idő múlva bizonyára megérkezik. Az olvadásal együtt — a vízmenti vidékeken — fölépelt az árviz-veszély. Különösen a Duna és mellék-folyói áradnak. Esztergomnak alantabb fekvő utcáit már el borította az árviz. Ha a hegyek közt esővel talál megindulni az olvadás, akkor nagymérvű árviz-katasztrófaakra lehetünk elkészülve!

gyalazza. Aegisthos nevével fenyeget, majd igazolja Agamemnom meggyilkolását, mely Iphigenia erőszakos feláldozásának volt méltó büntetése. Elektra megvetően, sértően válaszol. Védi Agamemnomot, kit Artemis haragja s a vihar kényszerítének az áldozatra. De vért verrel megbosszulni hova vinne ez?

*Mert ha megöljük egyikért a másikat:
Először is te halsz meg méltó joy szerint*

*A te ellenséges lelked s műveid
Erővel ily tettekre kényszerítetek,
Rossz tettekből tanuljak a rossz tetteket.*

E heves vita anya és leány közt a kart is megdöbenté, nem mer közvetíteni s komor esendő áll be, mig Klytemnestra titkos imát intéz a napistenhez, melyben az álomkép teljesültét kéri, ha kedvező, s ellenére fordultát, ha rossz.

Az isten gyorsan meghallgatja imáját, mert az öreg szolga fellép s jelenti Orestes halálát. Itt a tragoedia a tragoediában, az a híres leírás, mely Orestes halálát adja, midőn a pythiai játékokon versenyszekeréről lebukva szörnyet hal. A történet tudjuk, hogy hamis, de oly hü és körülményes leírása egy szerencsétlenül járt ifjú halálának, hogy épen körül-

ményességénél fogva a hallgatók egy cseppet sem kételkedhetnek annak igazságában. Még az anyát is megatja a szerencsétlen ifjú története. Hisz elvégre ő is asszony és anya. Bár szive titkos óhaja teljesül: megmenekül a rémképektől, de a valódi fájdalom akarata ellenére is kitörésre készti.

*Iatalmas a szülő szerelme; gyermekét
Bár rosszat szenved tőle, nem gyűlölteti.*

De Elektra fájdalmas kitörései, melyben az anya saját diadalát látja, elűzik ennek jobb szellemét s az idegent a palotába hívja, hogy teljesen megnyugtassa magát. Elektra magára marad iszonyu fájdalmában. Gyászosan siratja végső reményét s összetört bosszu-ábrándjait.

Most Chrysothemis sietve lép föl, jó hirt hoz, úgy hiszi. Atyja sirját virággal s hajfürttel borítva, ital-áldozattól nedvesen találta, ezt csak Orestes tehette.

*Meghalt Orestes — szól Elektra — oh,
boldogtalan!*

Oda reményed, hogy megszabadít; ne várj rá!

S azután elmondja röviden, mit hallott. Végső kétségbeesésében a bosszu végrehajtására határozza magát s mivel senkije sincs többé

*„Rád vetem szemem — mond nővérenek —
Jer, testvéreddel egyetértve ne habozz
Megölni Aegisthost, atyánk gyilkosát . . .
Segítsd testvéred, mert emlékezzél, hogy nemes
Szülőltre szegény, élni szegénytelenen.”*

Chrysothemis megborad, lelke gyenge s megtanulta, hogy az erőnek engedni kell, s mindenben fő a megfontolás s a józan értelem. Elektra nem enged s elhatározza, hogy egyedül is végrehajtja a tettet.

E közben fellépnek az idegen phokisiak, Orestes és Pylades s hozzák a holt Orestes hamvait a kicsiny edényben. Tehát a hir való. Elektra szemével látja s kezébe veszi a hamvedret s mély fájdalommal kesereg elvesztett reményein. Orestes felismeri Elektrát, s felébred bosszúja, midőn látja, hogy kedves nővére, a kit mint vig s ártatlan leányt hagyott el, most a fájdalom és bánat terhétől eltorzult alak. Párbeszéd fejlik ki köztük, mely a görög drámákban szokásos kölcsönös felismeréssel végződik. El tehát Orestes s e hirre a leány büszke lelke, mely Aegisthost megvető s az anyát engesztelhetlenül gyűlölni tudta, egyszerre meglágyul. Könnyekre fakad s örömköltások közt hull Orestes karjaiba. De most nincs idő az ölekezésre, mert a *»*ok szö

* **Márczius 15.** A magyar szabadság napjának évfordulóját az idén is megünnepeli a főiskola lelkes ifjusága. Az ünnepély színhelye — eddigi megállapodás szerint — a főiskola udvara lesz, hol Csánky Béni esküdtfelügyelő tart beszédet, — az emlékkertben pedig Nagy Kálmán joghallgató és Diószeghi Mihály hittanhallgató szavalnak. Mi azon nézetben vagyunk, hogy ezen ünnepély nem a kollégium zárt udvarán, hanem nyílt téren, a városháza előtt tartandó meg. Hasonló nézetben van Simonffy Imre polgármester ur is, ki nagy barátja az ilyen hazafias ünnepélyeknek s arra igyekszik kapacitálni az ifjuságot, hogy az ünnepélyt a városháza előtt, a régi szabadságtér-en tartsák meg s megígérte, hogy ez esetben a városháza arbo-czára fölhuzatja a nemzeti lobogót. Remeljük, hogy az ifjuság a polgármester ur óhajának eleget fog tenni!

* **Közigazgatási bizottság.** Hajduvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését a megyeháza nagy tanács termében. Gróf Dégenfeld József főispán elnökléte alatt. Rásó Gyula alispán jelentése szerint a vármegyében a személy és vagyonbiztonság az elmúlt hóban teljesen jó volt s csak két jelentéktelen tüzeset fordult elő. A hasznos házi állatok állapota jó, járvány sehol sem fordult elő. Fegyelmi ügy a múlt hóban 6 fordult elő. A házi pénztárnál volt bevétel készpénzben 9528 frt 31 kr, kiadás készpénzben 9154 frt 31 kr — maradvány 374 frt 52 kr — Sándor Kálmán kir. mérnök jelentése szerint a debreczeni — fehértemplomi állami köút ugyszintén a törvényhatósági utak jó karban voltak. Közmunka váltás czimén 3444 frt 06 kr folyt be. — Szunyogh pénzügyigazgató jelentése szerint f. évi február hó folyamán alatt befolyt egyenes adó czimén 78,690 frt 90 kr, mult év hason havához képest 9839 frt 10¹/₂ krral kevesebb. — Kiss József kir. tanfelügyelő jelentése szerint a tanköteles gyermekek iskoláztatása ugy az elemi, mint az ismételő iskolákban, valamint az iparos tanoncoké is a h. bősörményi, szoboszlói és nánási alsó fokú iparos iskolákban kielégítő volt.

* **Ajándék egy lelkésznek.** Dicsőfi József csepléd-utezai lelkész már több ízben kitüntették a debreczeni hölgyek, most is megünnepelésben fogják részesíteni e hó 19-én, a nevenapja alkalmából. Egy igen díszes kiállítás, arany és ezüst író-garniturt adnak emlékül a fiatal lelkésznek.

* **Öngyilkosság a fürdőben.** Öngyilkosságot követett el ma d. e. a Margit-fürdőben egy szép fiatal leány, F. J. helybeli ipa-

ros leánya. Kádfürdőt váltott, de mielőtt a fürdőbe lépett volna, egy élesre köszörült késsel fölmetszette nyakán az eret. A szerencsétlen leány, mielőtt a fürdői személyzet észrevehette volna tettét, nagymérvű vérvesztés folytán meghalt. Öngyilkosságának okát nem tudják.

* **Elfogott szédelőgő.** A rendőrséget tegnap figyelmessé tettek rá, hogy egy fiatal ember házról-házra jár 1 ivvel, melyen állítása szerint, beteg édes anyjának gyűjt orvosságra valót. Az I. ker. kapitányság azonnal letartóztatta a főkapitányi engedély nélkül kéregető fiatal embert, kit Auerbach Jakabnak hívnak. Tarnopolba való, foglalkozása kereskedő segéd. A vallatásnál kitűnt, hogy Auerbach szédelőgő s a pénzt a saját szükségletére gyűjtötte a hangzatos czim alatt. Etlolonczolják.

* **Személyi hír.** Rásó Gyula alispán a megyei sorozásokra elutazott Debreczenből.

* **Jog és pénzügyi bizottsági ülés.** Debreczen város jog és pénzügyi bizottsága holnap ülést tart a városháza nagytanács-termében, Szabó József főszámvevő elnökléte alatt.

* **A város a keresk. akadémiának.** Tudvalevő dolog, hogy a város a kereskedelmi akadémia czéljaira 22 ezer forintot szavazott meg a milliós kölesönből, most ez összeget a jog- és pénzügyi bizottság 40 ezer forintra akarja felelni. A „D. E.” tegnap azt írta, hogy a város 52 ezer forintot szavazott meg, most ez összeget 40 ezerre fogja leszállítani, pedig éppen 18 ezer forinttal emeli adományát.

* **„Szoboszló és Vidéke”** czim alatt hetilap fog megindulni a szomszéd hajdu-városban. Felelős szerkesztője Szücs Bálint, kiadója Plón Gyula lesz. A mutatóvényszám márczius 15-én fog megjelenni. Az új lap előfizetési ára egy évre 4 frt.

* **Árvíz a debreczeni határon.** Nem nevezhető egyebnek az a derékig erő víz, mely városunk határát, különösen annak nyugoti részét ellepte. A téglatetőkől s tanyakörből a szülők hátukon cipelik karavan módra gyermekeiket a városi iskolába. Ilyen érdekes látvány is ritka madár Debreczenben. — Az árvíz a Látoképen erről a fűzesabonyi-vasutat több helyen megrongálta; a sínek alól kimosta a töltést. A Hortobágy oly képet mutat, mintha tenger lenne a helyén. A délibáb tengere helyett most valódi tenger borítja.

* **Elhunyt színész.** A magyar színművészet egyik Nesztora, a budapesti nemzeti színház egyik legjelesebb veteránja: Kőszeghy Károly tegnap délelőtt meghalt. A negyvenes évek elejétől fogva tagja volt a nemzeti színháznak és operának; csak pár évvel ezelőtt vonult a magán életbe vissza, elhalmozva pályá-

társai szeretetének s a közönség rokonszenvének jeleitől.

* **Furcsa követelés.** Nagy panaszal állított be Csontos Péterné a II-ik ker. kapitánysághoz.

— Az volna az én panaszom, hogy hát a tőzsomszédom, Nagy Peti tartozik három ezüst forintommal, aztán ezt szeretném rajta behajtani, mert a maga jószántából nem akarja megfizetni.

— Miből származik az a tartozás? — Onnan csak, instálom, hogy meghívtam őt a leányom kézfogójába s ott össze evett-ivott vagy három pengő arát.

* **Királyi adomány.** Király ő felsége a derecskei önkéntes tűzoltó-egylet részére 50 frtot adományozott.

* **Népesedési statisztika.** Debreczenben ez évi márczius 1-től, márcz. 7-ig született: ref. törvényes fiu 8, leány 15, törvtelen fiu 2, leány 7; ág. hitv. törv. fiu 1, leány 1; r. kath. törv. fiu 2, leány 2, törvtelen fiu 1, leány 3; izr. törv. fiu 1, leány 3. Meghaltak: Kancza Julianna 23 év. ref. tüdőgümőkör. Bagi István 1 év. 2 hó, ref. tüdőhurut. Luczi Erzsébet 1 év 5 hó, ref. bélhurut. Tóth Bálintné 71 év, ref. aggkór. Ondódi Imre 3 hó, ref. tüdőhurut. Jenei János 9 hó, ref. görcsök. Boldizsár István 6 hó, ref. bélhurut. Orbán István 2 év, ref. bélhurut. Harstein Zsigmondné 25 év, ref. rángatózó roham. Schönföld Fülöp 54 év, izr. öngyilkosság. Balogh István 61 év, ref. hurutos tüdőlob. Tersianszky Vilma 1 és fél év rkath. agyhártyalob. Molnár József 32 év, ref. tüdőgümőkör. Boros József 1 és fél év, ref. agyhártyalob. Doncsi Sándorné 56 év, ref. szervi szivbaj. Boros József 3 év, ref. bélhurut. Tóth Erzsébet 9 hó, ref. görcsök. Debreczeni József 52 év, ref. tüdőgümőkör. Gálos István 3 év, ref. agylob. Szegedi? halv. szül. Szabó György 2 év, ref. agylob. Örv. Varjas Péterné 80 év, ref. aggkór. Örv. Molnár Györgyné 80 év, ref. aggkór. Örv. Oláh Istvánné 60 év, ref. tüdőlob. Kenyeres? halvasz. Orbán Péter 2 hó, ref. görcsök. Vékony István 68 év, ref. öngyilkosság. Nagy György 56 év, ág. hiv. tüdőgümőkör. Jósart Margit 9 év, ref. torokgyök, Szepessy Gábor 1 év, ref. tüdőhurut. Tokaji József 20 év, ref. gutautés. Debreczeni József 26 év, ref. tüdőgümőkör. Mondre Józsefné 19 év, ref. tüdőgümőkör. Karap Sándor 8 év, ref. agylob. Örv. Király Józsefné 69 év, ref. vízkór. Öz Kálmán 1 év, ref. tüdőhurut. Ernszt Károly fél év, rkath. vesesz. gyeng. Pattermann Erzsébet 7 hó, rkath. veselob.

* **Csigázás.** A mint a meleg napsugár leragyogott az égről, a gyermekek elővettek a csigát. Most van ennek a játéknak a szezonja. Utón-utó felén csapják a forgó jószágot s áldják

közt elfuthat a jó alkalom. A szolga tette szólítja az idegeneket s bebocsátja őket a palotába, hol Klytemnestra egyedül van.

Rövid ideig siri esend uralkodik, melyet női sikoltás szakít meg. Közbe a kar fehélnes igéi, majd Elektra biztató szavai s ismét Klytemnestra jajja hallható. Végre minden elnemul, s Orestes és Pylades kilépnek.

Épen jókor jó Aegisthos. A mezőről visszatérte hallá az örömhírt, hogy meghalt Orestes. Az idegeneket óhajtja látni, hogy a hirt saját szájukból hallhassa.

Halottnak mondák minden kétségen felül — [kérdi Elektra] —
Meg is mutatták, nemcsak szóval hirdették — [felel az óvatosan] —

Erre a király parancsára feltárják a palota kapuit, s a ravatalon lepellel betakarva fekszik a holttest. Aegisthos Orestes holttestére gondol s gyanutlanul felemeli a lepelt s megismeri Klytemnestra tetemét. Most tudja már, hogy Orestes az, ki előtte áll s látja, hogy többé nincs menekülése.

Engedj csupán néhány szót szólnom —
Meg ne engedd ezt neki, — felel Elektra —
Óld meg halasztás nélkül és ha megöled —
Add át a sírásoknak, kikhez tartozik ..

... Egyedül csak az lehet

Engesztelés sok régi szenvedésemért.

Erre Orestes a palotába utasítja, hogy ott érje el a halál a fiu keze által, a hol atyját megölte. Erre a palota ajtaja bezárul s a darab mint Antigone a kar bucsu szavával, melyben a költemény alagondolata rejlik, véget ér.

Óh Atreus faja! mily sok gyötörem ért

Mig e végesata drága szabadságod

Visszaszerzé valahára!

Ime ez a tragoedia tartalma. A drámai conceptio részletes bonczolásába ezentul nem barátkozhatunk, de ez antik mű helyes felfogása szempontjából röviden szemügyre kell vennünk a következőket.

Az antik tragoedia mindig valamely kiváló egyén küzdelmének, szenvedésének rajza. Az a személy, kinek belső vagy külső küzdelmei rajzoltatnak a czéltól, hogy a nézők részvétét sorsa iránt felköltsék, a darab főszemélye. Itt a főszemély Elektra. De gyakran ugyanazon tragoediában más kiváló egyén viszontagságát is látjuk. E darab például Orestes szenvedéseit is feltűnteti. Sophocles művészetére nagyon jellemző, hogy a drámai technika szempontjából Elektra teszi főszemélylyé. E nőnek senki által nem szított, egyedül szenvedései és fájdalmai által folyton ébren tartott bosszuérzelmiei

s rendithetlen jelleme lélektanilag alkalmasabbak a tragikumnak, Klytemnestra bukásának előidézésére, mint a felsőbb hatalomtól ösztönzött Orestes. Különben is Sophocles drámáiban legtöbbször nem annyira a cselekvényre igyekszik fényt deríteni, mint elődje Aeschylus, hanem arra céloz, hogy személyeinek jellemét a cselekvés folyamán kidomborítsa s eszményítse. Nála még a bűnös jellemek is tűnnek fel néha nemesen s imponáló méltósággal, mint például itt Klytemnestra.

Épen a jellemfestés művészete vihette Sophoclest arra, hogy a színpadon harmadik színész is szerepeltessen. Csak a harmadik színész beállítását után lehettek a drámában olyan személyek, mint Ismene Antigone mellett, vagy e darabban Chrysothemis Elektra mellett, kik a szendőbb nőiség ellentéte, a hidegvérűség, kevésbé fellengző lelkület által a főszemélyt erélyt s hatalmas jellemét kiemelték.

Sajátos vonása az antik tragédiáknak, hogy bennök az érdek soha sincs pusztán a cselekvényhez kötve. Ez mélyebben rejlik oka annak, hogy a darab előtt történt, vagy utána történt, sőt a darabban magában történő eseményről csak elbeszélés által nyerünk tudomást. Párviadalok, áldozatok, temetések, eső-

azt a bölcsőt, a ki kitalálta, hogy az utcákat aszfaltozzák, mert az aszfaltot pompásan perreg a csiga. Nemcsak a mellék utcákon, de a főpiazcon is vigyázni kell a járókélnök, hogy el ne taposson egy-egy pergő csigát, mert meg törtenhetnék, hogy a csigázó ezért »csigamáját« adna a lábára.

* **Egy krajczár.** Nagy meglepetésben részesült tegnap a színházi ötös bizottság a »Czigány« előadása után. Mikor nagy vágyakozással látták a tisztajövedelem után, a számadásokból kitűnt, hogy az bizony kerek egy krajczár, még pedig nem is olyan közönséges, de angyalos. A nagy bámulatnak az lett a vége, hogy az ötös bizottság összenézett és hatalmas kacagásra fakadt. Sőt Püspöki bácsi dicsekedve kiáltott fel: »Ki meri reánk fogni, hogy deficiztünk-e?«

* **Iroda-áthelyezés.** Az első magyar általános biztosító társaság helybeli főgynöksége, irodáját a báró Podmaniczky-féle házból, a Tisza-féle házba a Rózsa-térre, Szabó Lajos fia urak üzlete mellett fekvő bolthelyiségebe tette át.

Hernyó-petefészkek és hernyók irtása tárgyában a földmivélsügyi miniszter az összes törvényhatóságokat rendeletben utasítja, hogy ezentúl nagy figyelemmel kísérjék és ellenőrizzék, hogy e kártékony férgek kikapusztíthatók legyenek. A gazdák birság terhe alatt kötelesek a saját területükön levő fákat a petéktől megtisztítani: de kötelességévé tétetett minden községnek, hogy a tulajdonát képező kertekben, utakon és utcákon levő fákon és cserjéken is keresztül vesse a hernyóirtást. Ez az intézkedés, ha tekintetbe vesszük, hogy a lefolyt években az ország minden részében óriási mérvben pusztítottak a hernyók, nagyon üdvös és bizonyára képes lesz a hernyó-szaporrulatot jelentékeny megszorítani. A hernyók pusztítása a fák termőképességét az előző két évben annyira elgyöngítette, hogy sok helyen a gyümölcstermés ez évre is kérdésessé van téve. Pedig, hogy az ország számtalan vidékére mit jelent az, azt könnyen elképzelhetjük. Hazánkban a gyümölcstermés nagyfonsága, már most is, és ha a fejlődést a hernyók fellépte nem keresztezi, már ez idő szerint is tetemes jövedelmi forrást nyújtana termelőinknek.

Simphoniai hangverseny.

Vasárnap, márczius hó 8-án, a helyben állomásozó 39-ik cs. és kir. sor-ezred zenekara által, a cs. és kir. katonai zenekarok karmesterei, azok özvegyei s árvái nyugdíjalapja javára Czapek Péter karnagy vezetésével simphoniai hangverseny tartott.

A műsor első száma Beethoven Lajos

dák, stb. nem a színpadon, hanem a színpad mögött mennek véghez s az eseményt csak elbeszélés, vagy hírnöki jelentés, vagy végül, mint e darabban Klytemnesztra halálát, a színpad mögötti jajveszék jelzi. Így nem igaznak a nézőt a látás borzalmait s a hatás mégis megrendít.

Végül még azt jegyezzük meg, hogy Sophocles 468-tól Kr. e. midőn fellepett, 406 Kr. e. történt haláláig mintegy 113 drámát irt s közülök 7 drb. maradt fenn, melyek a szakértők véleménye szerint, mind későbbiek Antigone, melyhez Elektra áll legközelebb, de Sophocles tragoediái művészetét mindnyája teljes fényében tünteti elő. E fényt méltóan ki fogja tüntetni Jászai játéka. S bizonyára a darabnak e kitűnő alakításban ma is lesz a közönségre oly hatása, mint volt két ezer év előtt, midőn egy híres görög színész Polos, Elektra játéka, azon jelenetben, hol Elektra Orestes hamuvedrét felett elmereng, — mint mondják — nemrég elhunyt fiának hamuvedrét vette kezébe s természetes gyászának Elektra szavaival oly megható kifejezést adott, hogy a nézők szeme könnybe borult s mindannyian mélyen megindultak.

5-ik simphonija volt, melyet a zenekar — tekintettel a viszonyokra s a művészi erőre, mely egy katonai zenekarnál lehetséges, tisztelességgel oldott meg.

Tulzsigorunk, vagy elfogultnak a katonai zenekarokkal szemben nem szabad lennünk s csakis a mű mechanikai s technikai részéről szólhatunk, míg költői becsét, beltartalmát, annak mélységes magyarázatát nem tárgyalhatjuk, mivel ez nagyon messze áll a zenekar művészi előadó képessége s a nagy költő művének értelmezésétől.

Beethoven ezen 5-ik C simphonija hallásánál akarva, nem akarva, szívünk mélyeig meghatva, a zeneköltészet utólrhetlen mélyes kiaknázását látva, megdöbben lelkünk, s megrázkódik egész valónk, a fenséges, a teremtő erővel megáldott zeneköltő e művénel.

A classicus műremekeket mennél többször halljuk, annál maradandóbb emléket vének azok lelkünkbe, szívünkbe, s bármely lelkiállapotban legyünk, azon sem az idő, sem a kedélyállapot nem változtat semmit, az marad a maga valóságában mindig classicus, mindig remek mű, melyet felülbíralni sem tehetségünk, sem erőnk nincs, hogy az égi szikra szellemzülöttjével sikra szálljunk.

Eckart így ír Beethovenról: »Beethoven előtt a zene csaknem kizárólag az érzelem beszéde volt. — Beethoven nem vetette meg a szerelem megénekését, hanem annak tisztább, platói felfogásában. Ő először tárgyilagossá igyekezett lenni a hangokban, kitágította a zene kifejezési birodalmát, a mennyiben azt vallotta, hogy a jövőben nemcsak a szív hangulatait, hanem a szellemet, az öntudatos emberit is, sőt az új világnézet hatalmas harczeit is vissza kell adni a zenében, szóval: ő hozta be a szabadságot a zenébe.«

A C-moll simphonia egyik colossális műve Beethovennek s már magában véve a hangnem, amelyben írva van, elég arra, hogy teljes tájékozást szerezhessünk magunknak ezen zenekari művéről. Ugyanis minden hangnemnek megvan a maga színezete s alkalmazkodása, s kifejezése, pl: az E-dur harcias, bátor, férfiaságot leghívebben fest, ecsetel, míg az E-moll siró, panaszkodó hangszínezetével a bretagnei birka pásztorok szerelmes, epedő dallamai jutnak eszünkbe.

A C-hangnem legalkalmasabb a vadindulat, vihar, zavar, kétségbeesés kifejezésére, mint itt Beethoven ezen simphoniájánál látjuk, ecclatans példa erre a Weber Bűvös vadász nyitánya, melyet hallva önkéntelen a farkasbarlang rémes scénája jelenik meg előttünk.

Az *Andante Con moto* már a cellok és a gordonok unisono játéka, tuga tételével a vonós hangszerek triolás kíséretével mind jobban-jobban belevisz a költő szívilágában dúló harcmezéjére, s midőn a zavar, a kétségbe esés a legmagasabb tetőpontra hágott harsan meg egy choralszerű fanfare, mint dicsőhymusz a világ urához, ki kormányoz, uralkodik, s az ember sorsát kezében tartja; majd a költő saját sorsát igyekszik feltüntetni, s a fagottok bugása s az oboe belesivítása által, s festi s mély keservvel teli remény vesztett boldogtalanságát, keserű humorral, s fájó panasz hangokkal.

2-ik szám Wagner Siegfried halála és gyászinduló volt a »Megdicsőülés« (Götterdämmerung) zenei drámából. — Nagyon szép az ambíció, hanem e szám a zenekar erejét felülmulja, elmosodott s csak a fortissimók recsegését volt alkalmunk hallani.

A 3-ik szám Rubinstein átíratában előadott spanyol tánc »Forreadore en Andalouse«-ból megismételtetett.

Utolsó szám Dvorák Arthur nyitánya volt e tősgyökeres eredeti szláv zene, mely daczára művészi hangszerelésének s compositiója eredetiségének, hidegen hagyta a közönséget.

Összegezve a hangverseny lefolyását, fentebb véleményünket arról elmondtuk s hozzá tesszük, hogy mindenesetre dicséretet érdemel Czapek P. karmester azért, hogy ily vállalatba belevágott, s a rendelkezésére álló erőkkal ennyit is producált. Katonai zenekaroknál általán véve a klasszikus irányt teljesen mellőzik, s ha — mint itt is — előkerül egy

komoly klasszikus darab előadása, az fehér holló számba megy, s ugyan nagy erkölcsi erőre van szükség, hogy kivihető legyen; mivel zenészeink legnagyobb része ugynevezett *tuczat számba megy.*

Tombor.

VALENTIN LAJOS bucsujátéka.

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Kedden, 1891. márczius hó 10-en:

SATANIEL.

SZEMÉLYEK:

Idegen — — — — —	Valentin L.
Gyldenloevéi Knut — — — — —	* Andorfi *
St Roche marquis — — — — —	Hatvani.
Bernhardt ezredes — — — — —	Szentes.
Gróf Wakesjöld, miniszter — — — — —	Vertán A.
Sybilla grófnő, neje — — — — —	Szilassy.
Cléveborgi Frida bárónő, árva — — — — —	Locsarekné
Mlle Zephyse, nevelője — — — — —	Püspöki.
Styerna, vendéglős — — — — —	Ellinger I.
Christine, leánya — — — — —	Hegyessy.
Axel, Frida szolgálja — — — — —	Balassa.
Anselm kőműves — — — — —	Várnai.
Anne — — — — —	Dernői.
Signe — — — — —	

Holnap, szerdán 1891. márczius hó 11-én. páros héletben:

SATANIEL.

TÖRVÉNYSZÉK.

Halálos ítélet. A temesvári törvényszék a magyar-szakosi kettős rablógyilkosság két fő tettesét, Kriszta Pált és Makocsi Pétert kötélt általi halálra, a többi vádlottakat pedig részint élethossziglani, részint hosszabb-rövidebb ideig tartó fegyházra ítélte. Az elítéltek 1888-ban nagy kegyetlenséggel gyilkolták meg Bonyhádi Antal szatócsot és a feleségét. — Az ügy azért huzódott oly régtől fogva, mert az első tárgyalásnál a vádlottak visszavonták vallomásaikat, azt mondván, hogy a csendőrség csikarta ki erővel és kínzással tőlük a vallomást. A pótvizsgálat kiderítette és a végtárgyaláson is kitűnt, hogy alaptalan volt a vádaskodás a csendőrök ellen.

CSARNOK.

Schliemann ásatásairól.

— Részlet **Dócsi Imre** főiskolai tanárnak a »Csoknai kör« márcz, 5-én tartott felolvasásából. —

(Folyt. és vége.)

Tovább ásva, egy másik történelmi korbeli város tárul föl előtte, mely minden valószínűség szerint a történetírók által is említett lydiai telepítvényre vallott. Ha tehát — mint föltehető — a történelmi kor kezdetén a trójai hagyomány még élénk tudatában volt a népeknek: akkor Schliemannt biztatta a remény, hogy eme történelmi telepek mind a régi Trója helyén épültek.

De reménye lassanként oszladozni kezdett; mert bár 30 láb mélységig leasatott, s e közben 3 különböző telepítvény romjaira talált s bár ezek az irás, pénz- és vas hiányában az agyag edények, a kő- és csont eszközök jellegéből ítélve, mind történelem előtti telepítvények voltak; de az egész oly csekély jelentőséggel bírt, a leletek oly szegényesek valának, hogy a legkisebb várakozást sem elégitették ki.

Csak egy horgonya volt még a Schliemann reményének; az őstalajt még mindigen találta meg s ime tovább ásatva 30 és 45 láb mélység között egy gazdag és tűz által elpusztult város imponáns romjai emelkednek ki előtte. Itt egy templom hatalmas körvonalai, amott egy palota tágas szobái bomlanak ki a törmelékek közül; emitt egy jól falazott pin-

czére akad, melyben a sorba állított pithosok, bortartó agyag-edények teljes épségben vannak, amott egy széles és faragott kövekkel kövekkel kirakott utca nyílik meg, melyre a a homerosi »jól kövezett« jelző csakugyan ráillik; odább 12—15 láb vastagságu körfal húzódik, magas bástya-tornyokkal. És mindez — úgy látszik — rettentő harcznak és tűzvésznek lón áldozatává. Bedőlt házak szentörmeleke és hamurakás mindenütt. A leomlott falak itt harcsovakat takarnak, körülöttük érczsisak és bronz fegyverek, amott női csontvázat temetnek s körülötte drága ékszerek.

A város nyújtotta meglepetést fokozza a talált műkincsek roppant gazdagsága. A merre a kapa vág, mindenütt szépművű agyagedények, terracotta, bronz, ezüst, réz, aranyvázák és serlegek kerülnek elő, némelyek a Homérosnál u. n. elektronból készülve, a mely fém az arany és ezüst vegyítéséből állott elő; közöttük számos kétfülű serleg, mely a homerosi sokat vitatott depas amphiküpellont juttatja eszünkbe. Bronz lándzsák és nyilvesszők, ketelű fejszék és más eszközök, diorit, nephrit, obsidián, calcidon és másféle kövekből, elefantosont műtárgyak, gyűrűk, női karpereczek, melltűk, nyakékek, homlok-diadéme, fülbevalók rézből és aranyból.

Schliemann diadalörömmel hirdeti a világnak, hogy fölfedezte Tróját, Homéros szent városát. Lehesültségében minden talált tárgyat és földerített helyet homerosi nevekkélt el. A »jól kövezett« utca irányát követve, látja, hogy az nyugatnak visz a síkra, a város falainál pedig egy tagas kapuban végződik. Ime tehát ez a Homérosban sokat emlegetett skaiái kapu, a melyen át Hektor és Páris siettek a harcba. A falnyílás között hosszú rézorong fekszik, nem lehet más, mint a kapu tolózája.

Egy nagy épületet, melynek 4 szobáját bontatott ki, rögtön elnevez Priamos palotájának, s midőn ennek nyomait üzve egész a tömör várfalakig halad, egyszer csak megcsillan szeméi előtt valami nagyobb fémdarab. Tapasztalván munkái megbízhatatlanságát, azonnal jelt adat a reggelire, bár még idő előtt vala. Neje segítségével önmaga igyekszik az értékesnek látszó műtárgyat a tudomány számára megmenteni. S ime Homérossal szólva: Thaumá ideshai! Csoda látvány tárul föl előttük. Először előtűnik egy nagy rézpaizs, közepén dudorodással: valódi homerosi »kölődökös paizs«, aspis amphaloessa, utána nagy kétfülű réz üst, a homerosi Lebes; nagy rézlap, — mely az iszonyu tűz hevében, egy ezüst vázával forrott össze; egy összetört rézváza; gömbalaku arany palaczk, melynek súlya 403 gramm; egy nagy kétfülű serleg szinaranyból, mely maga 600 gramm súlyu; hat darab hosszukás ezüst lemez, talán a homerosi talentumok; három nagy ezüstváza, melyeknek egyikében aranyékszerek: u. m. 2 arany diadém, egy arany homlokszorító, és 4 arany fülbevaló, vannak elhelyezve; két ezüst serleg; két ezüst váza; az említett drágaságok között elszorva 96 arany fülbevaló, 8700 darab aranygyűrű és aranygomb, 6 darab arany karperecz, egy pohár szinaranyból, másik elektronból; végül a bronzból készült lándzsáknak, töröknek és harzi bárdoknak egész fegyvertára került felszínre. Igazi királyi lelet, melyet Schliemann méltan nevezett *Priamos kincsének*. E mellett az egész kincs úgy feküdt, miszerint egész biztosra vehető, hogy valami szekrényben volt elhelyezve; még egy kulcsforma bronzdarab is volt a műkincsek közelében. Lehet, hogy — mint Schliemann mondja — valaki az egő városból menekülve, drágaságait egész a város faláig emelte, ott az ellenség nyilaitól találva, kincsei a bedőlt falak romjai alá kerültek.

A közönséges leletek között legfeltűnőbb-

bek azon kisebb nagyobb márvány szobrok, melyeken az orr, szemek és szemöldök vonásai teljesen bagoly képet mutatnak, továbbá azok a terracotta edények, melyeken ugyanily bagolyfő látható. Schliemann ama márványokat Pallas Athénáe istennő házi szobrocskáinak, eme vázakat pedig az ő szent edényeinek tartja. Felfogását megerősíti Saycenek, a híres keleti régésznek tudományos fejtegetése is, ki emez alakokban az ősi babyloni vallásos élet befolyását, és nyomait ismeri fel. Ugy hogy e szerint eme tárgyak földeríték előttünk ama sokszor vitatott homerosi jelzőt is: glaukopis Athénáe-bagoly szemű Athénáe. Nem mintha tán Homeros idejében is így ábrázolták volna, hanem hogy az ősi időkben felmaradt emez állandó jelzővel ruházták fel Athenáe istennőt.

A tudás vágya tovább hajtja a kutatót, s az égött város alatt is folytatja ásatait egész az ősi talajig, melyet 52 és fél lábnyi mélységben talált meg. E közben Trója alatt még egy hetedik városra is talált, melyből ugyan drágaságok nem, de a trójai leletekhez teljesen hasonló köeszközök, és agyagedények kerültek felszínre.

De hát igazán a homerosi Trója-e az a város, mely az ősi talaj felett, mint második telepítvény tárult fel Schliemann előtt a hissarjiki dombon? Hányan tették föl e kérdést amaz Irodalmi vitákban, melyeket Schliemann az ő fölfedezése tudományos értékének védelmére 20 év alatt folytatott? De e kérdést kétségtelen bizonyossággal még ama 3 nagy kötet sem oldhatja meg, melyet Schliemann trójai ásatairól közrebozsátott, s melyben a szakszerű fejtegetéseket Európa elsőrangú szaktudósai írták meg. Egy dolog azonban föltétlenül bizonyos: Schliemannt teljesen homerosi tanulmánya vezette a felásott város nyomaira a költőbe vetett bizodalma oly erős volt, hogy ellenkezésbe jött miatta a közfelfogással is, tehát tervszerűleg fogott munkájához. Es akkor talál egy városra, melynek falai époly erődítvényekre vallanak, napfényre hozott kínesei époly gazdagságra mutatnak, elpusztulásának nyomai épen oly sorsra utalnak, mint a hogy az egész trójai mondát Homerosról ismerjük. Fölfedez egy várost, melynek nemcsak fekvésére, de még egyes műtárgyaira is teljesen ráillenek a homerosi leírások, egy várost, melyet a fölibe épült 5 ujjakkori telepítvény s a ráborult 30 lábnyi földréteg époly réginek mutat, mint amily ősidőkbe a görög hagyomány Tróját helyezi. Ily körülmények között valóban nehéz ellenállani azon következtetésnek, hogy Schliemann több mint 3000 év múltán csakugyan a *homerosi Tróját hozta felszínre*.

Szerkesztői üzenetek.

Egy levelező-lapon, mely nem volt ellátva aláírással, eljegyzési hírt kaptunk, melyet természetesen nem közöltünk, mert elvül áll az nálunk, hogy a névtelen közleményeket figyelembe nem vesszük. Kétszeres óvatosságot tanúsítottunk az eljegyzési hírekkel szemben, melyeket csak akkor közlünk, ha teljesen hiteles egyéntől nyerünk rólok értesítést.

K. S. urnak, helyben. Olyan rossz kézirat átolvasására, mint az öné, nem vállalkozhatunk. Drága nekünk a szemünk világa. Ha tisztességesen leírva ismét beküldi közleményét, megmondjuk róla véleményünket.

»Márcziusi szellő.« Versében nincs semmi márcziusi hangulat. Politikai költemény tűz és emelkedettség nélkül nem ér semmit. Az ön verse vizenyős; szó virágai szalma-virágok, rímei kin-rimek. De szolgáljon vigasztalására, hogy olvastunk már ennél rosszabb verset is.

»Vilma.« Nagyon kezdetleges dolog; tárgya elcsépelet, kidolgozása gyenge. A legcsekélyebb igénynyel bíró lap is alig venné fel.

A kiadóhivatal üzenete.

A **»Nagyváradai Hírlap«** t. szerkesztőségének köszönjük a szives fölvilágosítást. Ha a nagy-váradai posta-hivatal részéről még egyszer ilyen rossz indulatot tapasztalunk: tudjuk, mi lesz a teendők.

Közgazdaság.

Néhány szó a csikónevelésről.

Azt hiszem, nem lesz minden érdeknélküli, ha a mostani idősakban ezen kérdéssel némiképen foglalkozom.

A csikónevelés kétféleképpen történhetik és pedig először: azon módon, ha a saját anyakanczáinktól származó utódokat neveljük fel, vagy pedig másodsor: ha két három hónapos csikókat összevásárolunk és azokat neveljük fel. Az első módszer nagyobb kiterjedésű és azért szándékozom ezzel behatóbban foglalkozni.

A csikónevelés kezdetét veszi a szoptatással. A világra jött csikót, megszületése után 1—1 félóra az anya tőgyéhez vezetjük és a csecsbimbót szájába adjuk, hogy az életének fentartására szolgáló első tápanyagot magához vehesse.

Az első tejet, melyet a tőgymirigy szemcséi elválasztanak, »főcstejnek« nevezük. Vanak tenyésztők, ki ezen főcstejet kifejtetik.

Ezen eljárás nem helyes, mert ezen főcstej elősegíti a kis csikó tápcsatornájában levő, magzatszurok eltávolítását és nemcsak nem ártalmas, hanem szükséges is.

Vannak oly anyakanczák, melyek a szoptást nem tűrik. Az ilyeneket szoktatni kell és pedig a legközségesebb mód, ha melső végtagját felemeltetjük; előfordul azonban, hogy ezen eljárás mellett nem értünk czélt és ilyenkor a következőkkel kísértsük meg annak szoktatását:

Egy embert a kancza fejéhez állítunk, hogy a kantárt fogja és haragos tekintettel nézzen az állat szemébe, figyelve annak minden mozdulatára, így különösen a fül mozgásaira és alkalmazza az úgynevezett »pipát«, melynek szoritása által fájdalom idéztetik elő, miáltal a figyelmet inkább a fájdalom helyre irányítja és elfelejti azon érzést, melyet a csikó szopása okoz.

Már ezeknek megtörténte után egy másik emberrel egyik melső végtagját emeljük és a kanczának ilyen állapotában a csikót a tőgyhöz vezetjük, 2—3-szori ily eljárás mellett az anya megengedi a szopást.

Előfordul azon eset is, hogy a kanczának nincsen teje vagy pedig az anya elhull. Ilyenkor a tenyésztőnek igyekezni kell az árván maradt csikót más uton-módon szoptatni és pedig legjobb, ha egy más kanczához adja és a »mostoha« által felnevelteti. Ha azonban ez nem volna lehetséges, úgy igyekezni kell mesterséges szoptatás által életben tartani a csikót. Ezen mesterséges szoptatási módok közül a legegyszerűbb, ha kifurajtuk egy rocska fenekét és ennek nyílásába egy gummi csövet teszünk, melynek vége gömb alaku legyen. Most ezen így elkészített rocskát magasabb helyre akasztjuk és a gummi-cső gömb alaku végét a csikó szájába adjuk.

Ugy a természetes, mint a mesterséges szoptatási mód mellett szükséges a csikót 14 napig annyiszor szopni hagyni, a hányszor csak akar. A csikó az első napokban annyira tele szija magát, hogy eldül, a miért is szükséges figyelmünket oda is kiterjeszteni, hogy az anya ne fekdhessen a csikóra, vagy el ne gázolja. Egy 14 napos csikót már kissé rendre szoktatjuk és pedig két hónapos koráig naponta hatszor-hétszer engedjük szopni, ezen időtől 5 hónapos koráig naponta csak már 4-szer, 1 hónaptól 6 hónapig már csak 2—3-szor engedjük szopni. A négy hónapos csikót már száraz takarmányra kell szoktatni. Szopás után adunk finom szálu szénát és egy kevés zabot is. Ezen takarmány mennyiségét ettől fogva folyton emeljük, 5 hónapos korában a zabból adhatunk annyit, a mennyit el bír fogyasztani.

Hat hónaposnál idősebb csikónak a szoptást már nem engedjük meg, hanem kitűnő tenyész-takarmányt nyújtunk neki, hogy csontjai erősödjenek és nagyságban fejlődjen. Phosphor-savat tartalmazó takarmányt nyújtani igen tanácsos, mert éppen a phosphor-savasok azok, melyek a csont fejlődését elősegítik. Az egyéves csikónak már teljes adagot adhatunk s pedig 4 klgrm. szénát és ugyanannyi zabot.

Az angol telivér csikók nevelése ezen időben csak abban tér el ezen eljárástól, hogy annyi takarmányt kapnak, a mennyit el tudnak fogyasztani; továbbá, hogy 6-8 hetes korukban naponta 4-szer lépésben, ezentúl pedig ügésben és vágatásban is megjártnak, hogy a zsír — a jó táplálás után — a kötőszövetbe le ne rakodjék.

Egy állatorvos.

Kerti magvak vetése. A közönséges vetési mód mellett a mag egyenlő mélyen jut a földbe, vagy pedig egyenlően takarják be a földdel. Általában az a szabály, hogy a kerti magvakat csak oly vastagon kell földdel betakarítani, a milyen vastag maga a mag, de ez nem zárja ki azt, hogy a magot valamivel mélyebben is veteményezhetjük. Igen előnyös, ha az elveteményezett magot deszkával kissé lenyomkodjuk s aztán az egész ágyat homokkal vagy porhanyós humus-tartalmu földdel vékonyan betakarjuk. Ez utóbbi takaró a felső réteg megkeményedését és megkeményedését akadályozza meg.

Kőbányai sertsészet.

A sertséskereskedelmi csarnok jelentése.

márczius 7.)

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1 Öreg nehéz (páronként 300-400 klgron felüli sulyban 46.—47.— 2. Öreg közép (páronként 300-400 klgr sulyban) ———— 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgron felüli sulyban) 49.—50.— 4. Fialat közép (páronként 251-320 klgr. sulyban 48.—48.½. 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgrig terjedő sulyban) 47.—48.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klgron felüli sulyban) ———— 7. Közép (páronként

220-210 klgr. sulyban) 46.—47.½. 8. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 46.—47.— III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 klgron felüli sulyban, 46.—47.— 10. Közép (páronként 220-260 klgr. sulyban) 46.—47.— 11. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 45.—46.— Sertsés létszám: márcz. 2. napján volt készlet 90,077 darab. A hízott sertsés üzletirányzata: Az üzlet változatlan. Hízalmi való sertsés ————, malacz (4-11 hónapos korban. Fihajtatott —)

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
Dr. Bakonyi Samu főmunkatárs.

134.

**AZ „ISTVÁN“ GŐZMALOM TÁRSULAT
ÁRJEGYZÉKE**

helyben kötelezettség nélkül

és az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbeléptetett eladási fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Készpénz fizetés mellett, zsákkal együtt

	100 kiló
A. Asztali dara nagy és aprószemű	16.20
B. Szinte » középszerű	15.20
C. Királyliszt	15.20
1. Lángliszt	15.—
2. Montliszt	14.60
3. Zsemlyelisz 1-ső rendű	14.40
4. » 2-od »	14.—
5. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű	13.60
6. Szinte » 2-od »	13.—
7. Közép kenyérlisz 1-ső rendű	12.40
8. Szinte kenyérlisz 2-od rendű	11.80
8½. Barna » 1-ső »	10.80
8¾. Szinte kenyérlisz 2-od » á 70 kg.	10.20
9. Lángliszt » » 70 »	7.60
10. Veres liszt » » 50 »	—
11. Finom korpa zsákkal » 50 »	5.20
12. Durva korpa zsákkal » 50 »	4.80

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-tól engedmény a fennemlített egyezmény folytán szintén beszüntettetett.

Debreczen, 1891. febr. 20.

Nyilttér.

Leszállított árak.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a házban folyó építkezések folytán üzlethelyiségemből kénytelen vagyok **egy időre** kiköltözni s ennek következtében az üzletemben fólhalmozva lévő árukat márczius 1-sejétől kezdve

beszerzési árak mellett

árusítom el.

Tisztelettel

BENYÁTS EMIL.

Hirdetés.

A tavaszi idényre nagy mennyiségben vásárolt

NŐI RUHASZÖVETEK

hozzávaló legújabb diszek már raktárunkra érkeztek s azokat ujonnan megnagyobbított üzlethelyiségünkben igen jutányos áruként árúsítjuk el.

Az idén igen nagy választékban hoztunk

napernyőket

feltűnő olcsó árakhoz.

Szabó Lajos fiai.

Kiadó

vagy szabadkézből eladó egy jó forgalmu kovács és kerékgyártó műhely szerszámokkal együtt, esetleg lakással is. Értekezhetni Szt.-Anna utca 2311 szám alatt.

Bécs, Mariengasse 4.

„Zum Zauberking.“

Pst! Legnagyobb Pst!

bécsi tréfas- és bűvészkészülékek gyára.

ajánlja a m. tisztelt közönségnek bűvészet-készülékek, társasjátékok, mulattató társasjátékok, tréfas-czikkek, álló nagy raktárát.

Pikáns ujdonságok csupán urak számára:

1. Szendregő görög nő. (mozgó) - - - - - 25 kr
 2. Legújabb frottirozó-készülék - - - - - 15 „
 3. Füst-tréfa (nagyon pikáns) - - - - - 55 „
 4. Gigerl és az ő szüze (csak uraknak) - - - - - 35 „
 5. Az apáca tiltott uton (eradeti) - - - - - 15 „
 6. Oh, az öröm, ha mi 8. együtt játszunk (átlátszó) 15 „
 7. Egy csoportozat 7 tréfa tárgyából, összesen 35 „
 8. Nagyszerű tréfa: Nyugalom háborító mindenütt alkalmazható - - - - - 65 „
- Mind a 8 tárgy 2 frt 85 kr előleges beküldése mellett bérmentve és ajánlva.
Gazdagon illusztrált árjegyzékek 20 kr helyegbeni beküldése után bérmentve.
= Szobatusjátékok, osztályozva, 1 frt 50 krtól feljebb. =

A magy. kir. államvasutak gépgyára

legújabb szerkezetű, a gyakorlatban legjobbaknak bizonyult felülmulhatlan kitűnőségű **fa-, szén- és szalmafütésre berendezett 6-, 8- és 10 lóerejű locomobiljait**

nagy tüzszerénynyel, szab. szikrafogóval, valamint a hazai viszonyokhoz alkalmazott és számtalan versenyen eddig legyőzhetlen maradt.

48, 54 és 60 lóerejű széles vaskeretű gőzcséplőgépeit

szab. meghosszabbított rázóasztallal és sajátos szerkezetű szab. nagy törekfárostával, mely

rendkívüli előnyöket nyújtó újításokkal immar közel 1000 darab működik az országban a legfényesebb sikerrel; ugyszintén a locomobil hátsó futókerekén könnyen és kényelmesen alkalmazható, új találmány

Stibor-féle szabadalmazott körfűrészeit,

melvük egyszerűség és czélszerűség tekintetében az eddigi szerkezeteket messze fölülmulják. Továbbá a legesekélyebb vonóerőt igénylő, leggyorsabbban dolgozó és mégis legbiztosabb kötést végző.

Massey Toronto kéveköto aratógépet,

mely a mult évi párisi vilákiállítás alkalmával Noisielben rendezett nemzetközi versenyen a világ leghíresebb készítményeivel sikra szállva a

„Grand Objet D'Art“

nyerte; az egyetlen kitüntetés mely egy önálló üzemképes és áruba bocsátható kéveköto aratógépet érhet; végül a legkitűnőbb gyártmányu 2, 2½, 3 és 4 lóerejű gőzcséplőgarnitúráit és legszolidabb szerkezetű jargányos cséplőkészíteleit, valamint mindenemű mezőgazdasági gépeit ajánlja kedvező fizetési feltételek mellett

Fehér Miklós a m. kir. államvasutak gépgyára vezérigynöke

Budapest, Üllői-ut 25., „Köztelek.“

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

„KEGYELET”

TEMETKEZÉSI INTÉZET

DEBRECZENBEN.

Miklós-utcza sarkán, a megyeházzal szemben.

Azon nagymérvű kegyes pártfogás és támogatás, melyben engem a nagyérdemű gyászoló közönség szives volt huzamos időn át folytonosan részesíteni, valamint előnyös üzleti összeköttetésemnél fogva oly kedvező helyzetbe jutottam, hogy a gyászoló feleknek egy a legszerényebb, mint a legnagyobb igényeihez mérten a temetésekhez szükséges ezikket **rendkívül leszállított árban szolgálhatom.** Hogy erről a nagyérdemű közönséget meggyőzzem, bátor vagyok az általam felállított különböző osztályu temetések áráiról szóló és minden nagyságu temetést részletesen kiténtető áráról összeállított **árjegyzéket** tiszteletteljesen bemutatni és pedig:

Nagy raktár ércz- és művirág koszorukban.

Legolcsóbb érczkoporsók 5 frttól 28-ig. Minden színű bársony vagy atlaszszal bevont koporsók, gyermekek részére 10 frttól 25-ig, felnőttek részére 25 frttól.

Betűsorozat	A koporsó hossza centiméterekben	O S Z T Á L Y															
		X.		IX.		VIII.		VII.		VI.		V.		IV.		III.	
		frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
A	60	2	30	2	40	2	90	3	70	5	—	7	10	9	30	27	—
B	70	2	30	2	80	3	10	3	90	5	30	8	50	11	—	29	—
C	80	3	20	3	20	3	30	4	20	6	30	8	80	13	—	33	—
D	90	3	20	3	40	3	60	4	70	7	—	9	40	15	50	37	—
E	100	3	40	3	80	4	10	5	40	8	70	10	20	17	—	42	—
F	110	3	60	4	20	4	60	6	90	10	20	12	30	19	—	47	—
G	120	3	80	4	60	5	60	7	60	10	70	13	30	21	—	53	—
H	130	4	—	5	—	6	10	8	50	12	90	14	80	24	—	62	—
I	140	4	10	5	50	6	80	9	50	14	50	16	50	26	—	65	—
K	150	4	15	6	—	7	90	11	40	16	—	18	70	29	—	71	—
L	160	4	20	6	50	9	—	12	40	18	—	20	40	31	—	78	—
M	170	4	25	7	50	10	10	13	80	20	50	23	96	34	—	82	—
N	180	4	30	7	80	11	—	15	—	23	—	27	—	40	—	85	—
O	190	4	35	8	50	12	—	17	—	24	—	31	30	41	—	90	—
P	200	4	40	9	50	14	—	19	—	24	50	33	50	44	—	98	—
R	210	4	50	10	—	16	—	20	—	25	—	36	—	46	—	110	—

Vidéki megrendeléseknél a sorozat 8 osztály jelölendő. Sima hayos koporsók, minden színben, felnőttek részére 5 frttól kezdve. Ércz állású koporsók, gyermekek részére 3 forinrtól 12-ig, felnőttek részére 12 forinrtól.

Tájékoztatásul bátor vagyok a n. é. közönség figyelmét még a következőkre tisztelettel felhívni.

A nagyérdemű közönség bizonyára többször volt szemtanúja olyan eseteknek, a midőn embertársaink nem önhibájuk, hanem a sors mostoha végzete folytán jutottak nyomorba s mindenkitől elhagyatva haláluk után senki által sem kísérve, talyigán hurczoltattak ki. — Hogy ily eseteknek eleje vételessék, felállítottam egy temetési osztályt, a mely például a fentjelzett O sorozat X osztálya szerint egy felnőtt egyén eltakarítását

egy 2 lovas kocsival együtt 4 forint 35 krajczárban

tünteti ki, mely osztályba egy koporsó, párna, ruha, sírás és 4 deák, vagy más felekezeteknél a legegyszerűbb szertartás beleértendő, megjegyzendő azonban, miszerint az X. osztályu temetések bármely sorozatának kiszolgáltatását minden egyes alkalomkor csakis egy a hatóság vagy bármely testület által kiállított szegénységi bizonyítvány alapján eszközölöm.

De kiterjed figyelmem oly embertársaimra is, kik anyagi helyzetüknél fogva költségesebb temetést nem rendelhetnek meg, ezek részére a IX-ik osztályt állítottam fel, mely az O sorozat szerint egy felnőtt egyén részére csak

8 frt 50 krba kerül gyászkoocsival együtt.

Továbbá vagyok bátor a n. é. közönséget azon körülmény figyelembe vételére is felkérni, miszerint minden más osztályu temetésekénél és egy bizonyos összegig rugó vásárlásoknál a gyászkoocsit ingyen szolgálom ki és pedig oly formán, hogy

a VIII-ik osztálynál már 10 frtig,	az V-ik osztálynál már 30 frtig,
a VII-ik „ „ 15 „	a IV-ik „ „ 40 „
a VI-ik „ „ 20 „	a III-ik „ „ 50 frtig terjedő vásárlásnál lesz a

gyászkooci előállítva.

Megemlíteni kívánom, miszerint a IX-ik osztálytól lefelé a IV-ig, minden osztályhoz egy koporsó, szemfedél, lepedő párna, ruha, harisnya, sapka vagy fejdísz és az osztálynak megfelelő szabadiszitések beleértendők.

A III-ik osztályhoz a fentemlítettéken kívül még **100 gyászlap és egy külső koporsó lesz kiszolgáltatva**, amennyiben a III-ik osztályhoz már vagy egy ércz, vagy bármilyen színű bársony vagy atlaszszal bevont koporsót szolgálom ki.

Ezen osztályokon kívül még egy II-ik és I-ső, valamint egész dísztemetések is eszközöltetnek, melyeket azonban terjedelmes körülírás és nagyobb költség kimelés tekintetéből kénytelen vagyok e helyen kihagyni, azonban bárki a nyomtatott és minden egyes osztályhoz tartozó szabadiszitést és ravatalozást határozottan kiténtető rajzokat üzletemben bármely perczen megtekintheti.

A midőn a nagyérdemű közönségnek irányomban tanúsított eddigi b. pártfogását megköszönöm, vagyok bátor azon alázatos kérelemmel a n. é. közönséghez fordulni, miszerint becses bizalmába továbbra is megtartani kegyeskedjék.

Kiváló tisztelettel:

Fischer János.